

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerktő's kiadó tulajdonosnál uri utca 43dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletén, egybeült pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésnek és pontosan közöltetik.

Ez évi folyamból még néhány teljes számú példánnyal szolgálhatunk.

FOGLALAT: Magyar- és Erdélyország (előfizetések; nemz. színház; igazolás és kibékülés; Országgyűlési közlemény; tovább részletei a' turopolyai ügyben a' főrendi táblán folytatkozásoknak; a' rendi 97's 98. orsz. ülésben a' zsidóság polgárrátlása iránt hosszas vitatkozások után a' szerkesztő meghagyatott; febr. 12kén a' 99d. földi orsz. ülésben a' magyar nyelv iránti föltérás egyhangú köz megegyezéssel elfogadták, a' szintazon napi és számú rendi orsz. ülésben a' zsidóknak még bányavárosoknál polgárrátlása is határozottá vált; febr. 13kén a' 101d. orsz. rdi ülésben a' város-rendezési munkát a' 123§tól kezdve a' 253§ig halad minden változtatás nélkül; a' febr. 14k. 101 ülésben a' főrdék a' katonalelmezési munkát kimerítő tárgyalatát a' meghatalmazandó bizottság alkudozása eredményeig halasztják el; szint azon napi és számú orsz. ülésben a' Rk a' személynöki és tárnokszéki főlebbvitelt megszüntették az iskola-felügyelési joggal együtt. Legújabb: a' rdi 102. 104dik ülésben városi ügyekben főlebbviteli bíróságot a' k. curia rendelték 's bírákú polgárok oda vezetése 's a' városok országgyűlészavazata 16ra határozták; Ung, Temes, és Máramaros követutastási; c'afolat a' komáromi közgyűléstől.

Sp anyolország: (Alicautéban 's vidékin új zendülés; elfogatások; Carlota gyásznapelye; a' zendülési szándék elfojtatása végett egész Spanyolország hadi törvényhatóság alá állittatik.

Anglia (O'Connell védbeszéde).

Franciaország (A' madridi kormány fegyveres közbenjárulást készül kérni; algiri hírek).

Poroszország (A' lengyel kiköltözötték száműzetése).

Ertesítő.

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's ap. kir. Föls. a' selmeczi és besztercebányai k. bánya-kamrai ügyészi hivatal mellé egy alügyész ideiglenes alkalmazását kegy. megengedni méltóztatott.

A' nm. k. udv. Kinstár a' rónaszéki k. aknatiszt-ségre 's a' kir. völgyi aknahivatali felügyelőségre Kiszling János eddigi sugatagi sómázsamestert, 's a' király-völgyi ellenörködő sómázsáló állomásra pedig Truppel Vincze rónaszékifizetéses aknahivatali gyakornokot alkalmazá. Karatur Ede szolnoki kir. sómázsáló a' magyarországi dohánybeváltó-kezelésnél ideiglenes másamesterré neveztetett ki. — Mály Ferencz pesti harminczadhivatali irnok meghalálozott.

(Nemzeti színház.) Szombaton febr. 24kén bérlés-szünettel először adatik: A' KALANDOR, 1843ban a' nemzeti színház igazgatója által kitett 50 arany pályadíjnyert eredeti látványos népi színű 3 szakaszban. Irta Ney Ferencz. Valamennyi új disztivényit festette Engert, nemz. színházi disztító.

Igazolás és kibékülés.

Aligha vágott valaha véletlenül úgy össze két ellenkező nemes kebel nyilatkozata, 's alig olvashatott valamit nagyobb lelki élvezettel kombináló fő, higgadt kedély, mellékes érdek nélküli kebel, mint a' „Kibékülést és Igazolást”, „mik minden esetre fénypontjai a' politikai journalistikának; 's ritka, de követésre annál méltóbb példái a' nagy characternek abban, mint kell háttérbe szorítani személyes érdeket ott, hol hazánk emelése forog szóban, tervezetések ez bárki által.

Hogy a' Pesti Hirlap szerkesztője a' telekdij kérdésében Széchenyi gr. mellé fog csatlakozni, erősen hitte az, kinek a' „Két Garas” létesítését szükségkép előző 's követő reformokra gondolni kedve, ideje 's tehetsége volt; ki meg volt győződve, hogy ezen reformok igen nagy része mellett, specialiter is és valódi szándékból küzdött a' Pesti Hirlap szerkesztője: annál nagyobb fájdalomt okozhat tehát annak tapasztalása, hogy azon felekezetből, mellynek organuma a' Pesti Hirlap, találkozhattak olyanok, kik Kossuth ezen tettét gáncsolák. És ezen esemény, a' Kiábrándulás után is, újra 's eléggé tanúsítja, mennyire törpék vagyunk nagy characteret irigyelni, 's gyöngék, azt ha el nem érni is, legalább árnyéklatban megközelíteni.

És tekintünk szét e' hazában! 's kérdjük, hol van férflu, egy két tetterős capacitást, ismét néhány házi körre szorító nem megvetendő talentumot kivéve, ki nem hiúságból, nem idele n népkegy-vadászathól vagy más ellen torzsalkodó eselszövényeskedésből, hol van férflu, mondom, a' leginpracticusabb optimistától, a' mindent idegen kaptafára szorítani erőködő honismeretlenig, ki azért beszél szépen, mert tenni is jót akar, 's azért tesz jót, mert hazája boldogulását szomjazza? Nem hasonlít-e lelkesedésünk a' színházi karzat azon hőseiéhez, kik a' szindarab sikamlós helyeit megtapsolva ordítózás és tombolásban nyilvánítják a' köz-

véleményt (?) 's mikor a' függöny legördült? — kérj csak fölük a' színészet valamelyik martyra számára segélyt, csak egy igen kised részét annak, mit gyanus kávéházak füstfogta büzugaikban elferbliznek az irányvesztett lelkesülés, ha pórias durvaságban nem tör is ki, minden esetre jóval alul áll a' fagyponon. 'S valóban nem egy ficzkandi, vagy sikamlós nyelvű kérkedő tisztecske hagyná veszteg oldalán kardját — kivált ha saját drágalatos bőrét nem féltene — csupán azért, vagy tán egy kis szolgálat-buzgóságból (?) mert nem ő volt szerencsés az ellenséges esatarendbe legelőször bevágni, minek pedig magában aligha nem, sőt bizonynyal örült. De sok illy hegyke tisztecske legénykedik a' politikai csatasikon, azon kis különbséggel azonban, hogy mivel itt már becses személyét megsabdaltatástól nem félheti, vagy tesped, vagy g á t o l, vagy ellenszegül csupán azon kis okból, mert nem az ő kezében lobog a' viadal zászlója! ki jobb szeret erdőben lenni első, mint városban második.

Tájékozunk már most a' terrenumot 's nézzük a' telekdij sorsát. Sokan úgy vélekesznek, mikép Kossuth nyilatkozása 's csatlakozása nem fogná igen biztosítani a' telekdij győzelmét; de nem azért, mintha Kossuth egyediségének elég fontosságot nem tulajdoníthatnánk, hanem mivel azon felekezet tekintélyes tagjai 's talán vezérei, mellyhez a' Pesti Hirlap szerkesztője tartozik, aligha bírnak olly loyaltással, mint ő; 's hogy ezen vélemény nem pusztá gyanu, nem is gyanusítani akarás, maga az Igazolás egyszerű de világosan tanúsítja, mit, hiszem, a' Pesti Hirlap szerkesztője nem irandott, ha a' nyilatkozását gáncsoló 's roszaló szövegnek súlyt 's talán nagy súlyt nem tulajdonított volna. És itt önként azon kérdés fordul elő, hogy azon felekezet vezérei, melly a' háziadó mellett izgatott 's melly e' szerint elvben fizetéstül nem idegen, mikép roszalhatják a' telekdijt? Erre csupán két feleletet adhatni: 1) vagy azért, mert látják, hogy így már virágos szónoklat nem elég és az ugynevezett liberalismust színelésnél — majd majd réztörésre kerülendvén a' dolog — egyéb valamire is szükség lesz, pedig még eddig a' legtöbb magyar azt tartja, „fizess, nem jó” 's így jó idején csak keressünk csomót a' kákán; vagy 2) azért roszalják, mivel Széchenyi István gr. tervezete 's így azért, mert a' m. gróf nem sok hajlandóságot mutatván a' népkegygyel kacérkodáshoz, nem bir olly népszerűséggel, mint az p. o. ki, dohányzási tilalom dacára is, az utczán logikusokkal szivaroz; sőt magát a' telekdij eszméjét is nem egy éji madár huhogja népszerűtlenné. Hogy ezek foga fejére kitünjék, legyen szabad a' telekdij eszméjét rövid vázlatban elemezni.

Honunk felvirágoztatása, vérünk fölemelése pénz igényel; a' különben sem ezen irányu domestica megbukott, kísértünk meg más pénzszerzési módot; 's hogy pedig mára tolási szándékrul vádoltassék, a' gr. mint maga is nagy birtokos, birtokadót — de ideiglenest — tervez; birtokosokon feküvén a' teher, mi egyezik meg jobban a' viszonyos igazság elvével, mint az: hogy mivel néhány magas kamatlábu adósság borította nagy birtokost a' fizetés ezen csekély faja is semmivé tehetne, pedig ezek fölsegítése is föltézezi, bár közvetve hazánk fölvirágoztatását: azok részcsüljenek az orsz. kölcsön kamatjával aránylag száztól ötös v. hatos — mert napjainkban ez is nagy könnyebbség 's nevezetes segély — a' mostaninál minden esetre jutányosb kölcsön jótékonyágában, kik fizetik az országos kölcsönnek alapul szolgáló telekdijt, míg az országos kölcsön másik részével létesítendő hazai investitio-eredvényezte jöllét a' socialis élet minden erébe, kisebb 's nagyobb mértékkel, átsziváro. Ha jól fogtam fel, ez a' terv rövid vázlata. 'S most mi történik? Tán azon nem eladósult birtokosok szólalnak fel, kiket a' teher igen nagy része sujtana? Nem, hanem előáll egy kaputos, ki sokba mernék fogadni, a' mult országgyűlési költséggel is adós még, 's velem együtt nem igen apríthat mit tejbe 's azt mondja „jó jó, de nagy hibája az egész tervnek az, hogy a' kapu t o s nincs beléhuza.” Én azonban, ezen kaputos barátom helyén így nyilatkoztam volna: „ámbár engem és sorsosimat a' telekdij terve megfoszt azon örömtől, hogy hazám jöllétét kötelelességem 's tehetségem szerint én is előmozdítsam: azonban ezennel 's ünnepélyesen nyilvánítom mind saját, mind megbi-

zóm nevökben, hogy létesülendvén a' telekdij, ahoz aránylag járulni legkedvesb honfui tisztünknek tartjuk 'stb. 'stb. Egy másik kaputos már tovább megy mondván: „Ime Széchenyi gróf csupán saját feleinek akarja jöllétét” a' csupán birtokosok adóztatását illető loyális szándékra pedig, hogy ez sem állhasson szeplőtlen tisztaságában, ezen megjegyzést teszi, mikép ez a' gr. — mint magányosnak megjárja, mint statusfőrfinak azonban roppant hiba. Ugyhogy, míg a' tervegyik részét elso-phismaskodja, másik részére szántszándékkal üti a' népszerűtlentés bélyegét, mi annál terhesb beszámítást érdemel, mivel ezen ur nagyon jól tudja azt, hogy zálogjel nélkül magányos ember sem ad kölcsön; országos operatióknál tehát, hol matematikai pontosság-nak 's lehető legnagyobb bizonyosságnak kell szerepelni, bizony nem kölcsönözhetni kaputra v. csupán becsületszóra *) 'stb.

Bocsánat! ha mélyebben bocsátkoztam a' dolog lényegébe, mint tán annak kimutatása igényelte: mikép magát a' telekdij eszmét használja egy némelyik jó akaratu a' m. gróf népszerűtlentésére; — most hadjunk tovább 's tekintsük: mint áll a' telekdij sorsa az Igazolás után azon felekezetnél, melly a' m. gróf nézeteiben osztozik! Itt is akad, bár aránylag kevesebb számmal, de még is akad, kik valamint azért csatlakoztak a' gróf nézeteihez, mert a' Pesti Hirlap szerkesztője iránt ellenszenvvel viseltettek: ugy most a' Kibékülés után elpártolnak. Ésha, mit a' haza nemtője ne adjon, e' szomorú vélemény a' kettős frigy dacára is teljesüend: akkor jó éjszakát! de nem csupán a' z é r t, mert a' telekdij megbukott, hanem azért, mivel kevés fia van e' nemzetnek, ki magát megtagadva, személyes érdekeit háttérbe szorítva, szépen csengő cifra beszéd helyett, férfiaságot, szilárd jellemet igénylő tette kész legyen!

Varga Soma.

Országgyűlési közlemény.

„Részletei a' m. földi táblán a' turopolyai sérelem ügyében folyt vitatkozásoknak egy m. b. mult számunkban megszakított beszéde végével). Mint mondtam, így folyt. a' m. báró előadását, e' tárgy megítélésénél két jogkérdés támad; az 1) ső H. országban tartományi gyűlés összehívására 24 óra határidő elég-e vagy nem? a' 2) vajjon a' turmezei 's egyáltalában minden horvátországi nemesnek van-e egyedi szavazásjoga vagy sem? mi az elsőt illeti, miután az előttem fekvő 's 1837ben Horvátország számára tiszta horvátok által kidolgozott coordinationalis javaslatban, az országgyűlés összehívására két quindena határozattal, az hogy usus szerint 24 óra volna az összehívás szokott ideje, 's hogy az illy módon összehívott országgyűlés horvát fogalmak szerint törvényesnek tartatik, nekem legalább nem igen valószínűnek látszik. Egyébiránt tán a' m. föRRnek e gy másik tagja meg fogja mutatni, hogy ebben csalódom 's azért várva e' bizonyítást, átmegyek a' másik jogkérdés-re, t. i. arra: vajjon a' horvátországi egyes nemeseknek van-e az országgyűlésen individualis voksuk vagy sem? Engedelmet kérek, ha tudatlanul szólok a' tárgyhöz. Én a' horvátországi pacta conventákat még eddig nem láttam, és a' horvátországi municipalis jogokrul csak azt tudom, hogy azok egy quantas incognita, mellyet Horvátország követe minden tárgyhöz ad, 's melly véleménye szerint minden tárgynál épen annyit vagy valamivel többet nyom, mint a' mi okaink együttvéve. Tudom azonkívül azt, hogy a' horvátországi munic. jogok kötelezik tán egész Horvátországot, 's kötelezik, mint mondatik, egész Magyarországot; de bizonyosan nem kötelezik Horvátország követeit, miután én csak egy munic. statutumot ismerek, vagyis inkább jogot, t. i. az 1805ikét, melly szerint Horvátországnak diplomatikai nyelvé a' diák nyelv rendeltetik, 's a' tisztelt követ akkor, midőn mi a' magyar nyelvről szóló törvényben a' diák nyelvet meg-

*) Egyébiránt a' vagyoniús illy módja kevésbbé terhelné a' lelkiösméretet, mint az egyszerű 's világos lopás. Pedig ha a' büntető t. könyv tárgyalatásakor pendített azon eszme valahogy létesült volna: miszerint börtönből kiszabadult egyedek — nehogy ismét lopni kénytelenitessenek — nagy birtokosak mindegyikétől elveendő 50—60holdnyi földilletőséget kapjanak, a' földszerzés egyik közvetített módja: lopás leendett. Furesa kis birtokozim!

emliteni akartuk, leginkább ő volt az, ki magát's honát ez által meg sértveérzde m. f. RR. Horvátország alkotmányos állásáról kevés iratott; így tehát, ha kevés ismérttel szöveg a tárgyhoz, nem én vagyok oka. Azok után azonban, miket itt hallottam 's azon ismeretek szerint, mellyeket magamnak szerezheték, erősen hiszem, hogy a' horvátországi gyűléseken minden nemesnek individualis voksolási joga eddig csakugyan volt. Hiszem pedig 1837-ig azért, mert minden horvát állítása szerint kétséget nem szenved, hogy Horvátországban minden egyes nemes az országgyűléseken egyenként vehete részt, 's pedig nemcsak egyes felkiáltásokkal, hanem mint Osego-vich segniai püspök világosan mondja: egyes kijelentések 's rövidebb mondásokkal is; már pedig képtelenség lett volna ezt engedni, ha a' nemesség törvények szerint e' gyűléseken igényes résztvevő lett volna zárva. 2or előttem fekszik azon egyetlen egy hiteles kulfő, mellyhez juthattam. Az 1836iki 14. t. cz. által kiküldött választmány munkálata ez, melly Zágrábban 1837-ki jun. kezdetén összeült 's a' tartományi gyűlés elrendezéséről tanácskozott. Felszólítom a' m. f. RR-eket, különösen azokat, kik tagjai voltak ezen választmánynak, miszerint, ha az, a' mit idézni fogok, nem foglaltatnék azon választmány véleményében, méltóztassanak nekem megmondani, mert ellenkező e' t b e n az, mint oly valami, Horvátországnak legnagyobb kapacitási vagy legalább azok által, kikre a' horvát országgyűlés a' legfontosb tárgyakat bízta, készült, bizonyosan némi fontossággal bír. Mi mondatik itt az országgyűlési coordinationak okául? az: hogy a' slávoniai vgyék a' tartományi gyűlés coordinationját kívánták; kívánták pedig azért, mert Horvátországban a' nemesek individualis vokssal bírván, ők levoksolatnak, 's így megvénik szava semmibe sem véte-tik. Már ha Horvátországban a' nemeseknek individualis voksa nem számított volna, akkor a' slávoniai vgyék ez ellen kifogást nem tehettek, 's akkor az egész coordinatio szükségé nem forgott volna fen. De 3) van még egy fontosb ok, ugyanis a' m u n k a kezdetén világosan kimondja e' küldöttség, hogy egyáltalán s e m m i n ujitani nem akar, hogy sem a' bannak, sem másoknak jogait megszorítani nem kívánja, hanem tisztán csak a' régi usust és fenálló törvényeket fogja fen tartani. Már ha Horvátországban az egyes nemeseknek egyenkénti szavazatjuk nem vala, haa' megyei követek szava, mint az most utolsó alkalommal történt, csak egyes voksnak számították, és azon megyék együtt csak tiz szavazattal bírnak, kérdem a' m. f. RR-eket: mondhatta volna-e' a' választmány, hogy a' régi szokásnál meg akar maradni; akkor, midőn javaslata szerint a' bann jogainak illy megszorítását indítványozá, midőn azt javasolja, hogy az egyes vgyék ezentul együttvéve annyi vokssal bírjanak, mennyivel minden püspök, városok, főispánok, banalis convocatusok együtt nem bírnak. Ha a' nemesek eddig individualis vokssal nem bírtak, akkor a' választmány, midőn a' vgyéknek szintannyi vokst javasol, mennyi vokssal bír minden convocatus, a' banalis jogokat annyira megszorította, mint soha elnöki jogok egyszerre meg nem szorítottak még; akkor javaslata jó 's czélszerű talán, de bizonyára nem a' régi szokás megtartása, hanem valóban a' leglényegeseb ujitások egyike; — végre 4r a' mi engem leginkább megerősített nézetemben, az a' bann ő nmlgának eljárása e' gyűl. alkalmakor. Az mondatik t. i. hogy a' horvátországi nemeseknek individualis voksolási joguk nincsen, hogy a' turmezei nemesek e' szerint a' zágrábi tart. ülésben nem tekintettek szavazóknak, h a n e m csak publicumnak. Már ha a' turmezei nemesek publicumnál egyebek nem voltak, miért oszlattatott el tehát az ülés? soha nem hallottam még esetet, hogy elnök azért, mert a' publicum magát rendetlenül viselte, a' gyűlést oszlatta el, és nem inkább a' publicumot parancsolta ki. Azon perczen, midőn bann ő nmlga a' helyett, hogy a' turmezei nemeseket kiutasította volna teremből, a' gyűlést eloszlatta, mondom, azon pillanatban bann ő ex-cája a' turmezei nemesek jogát elismerte. Ezen okoknál fogvateljes meggyőződés szerint azon tények és jogkövetelések is, mellyekre a' t. RR. kívánatokat alapítják, legalább annyira be vannak bizonyítva, hogy a' horvátországi nemességnek szavazási jogára nézve senki közülünk elhatározatlan nem állíthatja, hogy e' jogok nem léteztek. A' t. RR-ek tehát tökéletes joguk volt, sőt szent kötelességüket teljesíték akkor, midőn határozatlan nem nyilatkozva e' tárgy iránt, nem mondva ki azt, hogy Horvátország követei törvénytelenül választottak, semmi mást nem kívánnak, mint, hogy új tartománygyűlés tartassék, m e l l y b e n Horvátország maga határozza el: akarja-e' tovább is követeinek tartatni, kik ide küldettek vagy sem? De elállva a' turmezei esettől, ha ez nem feküdnék is előttünk, azt hiszem, ha valaha, most itt azon pillanat, hogy a' magyar országgyűlés ő felségét arra

kérje, miszerint azon egy módhoz nyuljon, melly talán Horvátország kibékítéséhez utat nyithat. Ki hazáját szereti, kinek a' monarchia jövődjé, mint oly valami, mi a' civilisatio fenállásának conditio sine qua non-ja, szíven fekszik, az nyugalmasan nem láthatja azon ingerültséget, melly Horvátországban Magyarország ellen létezik. Távol legyen tőlem, hogy én azon je l e n e t e k e t, mellyeket Horvátországban látunk, a' horvát nép többségének tulajdonítsam; meggyőződés szerint azon nemzet, melly annyi századon keresztül baj és örömben egyenlőn osztozott, azon nemzet, mellynek férfai ugyanazok, kiket mi tisztelünk, azon nemzet, mellyet multja hozzánk lánczol, 's mellynek mindenjózan reménye Magyarországai összekötése által föltételeztetik, azon nemzet mondom m. f. RR. nem lehet ellenséges indulattal a' magyar iránt, 's bármennyi lármá emelkedik a' Száva partján ellenünk, az egy factiosa minoritásnak zabolálatlan kicsapongásánál nem egyébi; de hogy ezen minoritás létezik, hogy midőn a' magyar név és nemzetiség szent koronánk egyik tartományában gúnydalokkal illetetik, midőn a' nemzeti l o b o g ó helyébe új ezimer szegeztek ki, midőn maga a' horvát nép neve, illir nemzet 'nevével cseréltetik föl, mellynek improvizált patriotismusa inkább a' magyarnak gyűlölésében, mint valaminek szeretetében áll; midőn mind ezek történetek, kérdem: maradhatunk-e' mi nyugodtan főkép akkor, midőn teljes meggyőződésünk szerint e l m o n d h a t j u k, hogy mindezen bajnak egyáltalán okai nem mi vagyunk. Jól tudom m. f. RR-ek, hogy sokan vannak, kik a' Horvátországban történeteket reactionnak szokták nevezni; 's főképez az illir párt vezetői szívesen visszatörlesnek nevezik azt, mit másképez védelmezni csakugyan nem tudnak. De m. f. RR-ek! nézzük Horvátország állapotját, 's kérdézzük: vajjon Horvátországban azon ingerültségnek, melly ellenünk létezik, oka csakugyan visszatörlési vágy lehet-e? Horvátország, melly ugyanazon alkotmányt élvezi, municip. jogaira hivatkozik, 's ezen municip. jogok, mellyeket még soha pacta conventaj elömutatásával be nem bizonyított, mégis a' magyar országgyűlés által respectáltatnak. A' horvátok Magyarország minden hivatalait viselhetik, ellenben Horvátországban vannak hivatalok, mellyekre magyarok sz á m o t nem tarthatnak; Horvátország minden lakosai Magyarország minden vidékét lakhatják, 's nincs hazánkban egy talpalattnyi föld is, mellyet horvát meg ne vásárolhatna, mellyre le nem telephetnék; ellenben négy millió magyar Horvátországban birtokszerzésre képtelen! Kérdem én ekkor a' m. f. RR-től: ki szólhat elnyomatásról, hol lehet helye a' visszatörlesnek? Midőn ezen összehasonlításból kitetszik, hogy Horvátország több, Magyarország pedig kevesebb joggal bír, úgy hiszem, hogy Horvátországban a' jelenleg mutatkozó ingerültség visszatörlesnek nem neveztehetik, 's épen azért kettős kötelességünknek tartom a' tagadhatlan ingerültség valódi okát kikutatni; szükség, hogy Horvátországgal egyszer valahára tisztába jöjünk, 's tudjuk, mik a' horvát n e m z e t igazságos kívánati, 's hogy ezek teljesítése által a' köztünk létező viszonyásoknak valahára véget vessünk. Mivel pedig ez nem történhetik másképez, mint ha a' horvát országgyűlés összehívata a' tisztelt nép többségének alkalom nyujtatik kívánatinak kimondására, mivel ismérve levén e' kívánatok, a' magyar nemzet bizonyosan nem fogja legkisebb részét is megtagadni annak, a' mi önlethe 's függetlenségével ellentétben nem áll, örömmel járulnék a' t. RR. kívánata pártoláshoz, mint mondom, még akkor is, ha a' turmezei eset azt elkerülhetlenül szükségessé nem teszi. Egyébiránt megvallom: mint a' kérdés most áll, némelly előttem szöltak véleményét nem egészen fogom fel. Ugyanis gróf Z. F. azt mondá, hogy Horvátország állapotjaszerencsétlen, hogy Horvátországban ingerültség létezik. Itt valamit kell tenni 's minden esetre föl kell szólítunk a' t. RR-et, hogy mindazt, mit a' horvát mozgalmak iránt tudnak, hozzáadván, az egész tárggyal együtt ő fels. elibe terjesszük; (közbeszólás gr. Z. F., én általános felirást mondtam minden egyes esetre hivatkozás nélkül). Engedelmet kérek, én azt h i t t e m, hogy a' felirásban valamire hivatkozni szoktunk. K. örökös főispánja hasonlóképen föl akarja terjeszteni az egész ügyet ő felségéhez, a' nélkül hogy az orvoslásmód iránt nyilatkoznék, azaz a' nélkül hogy ő felségét tartományi ülés-tartásra kérné. Ha Horvátország állapotja csakugyan olyan, mint azt m. gr. Z. F. festette, 's a' m. gr. czélszerűnek tartja, miszerint ő felségét általános felirás mellett kérjük meg, hogy ezen bajokra fordítsa figyelmét: nem látom által, mit szenvedne a' m. gr. indítványa, ha a' pusztá feliráshoz a' n n a k bizonyításaul, hogy nem pusztá felirás, ő felségének még társul mellékelnök azon adatokat, mellyeket birunk, 's mellyeket felirásunk következtiben ő fels. úgy is később kérne tö-

lünk; a' másodikra nézve pedig, ha ő felségének felirunk, ha a' bajokat előadjuk, ha a' jelen esetet fölterjesztjük, nem látom által, miért nem kérhetünk országgyűlést? Ha a' m. ur, vagy akárki, Horvátország megnyugtására az országgyűlés tartásán kivül más valamely alkotmányos módot tud, mellytől Horvátország megnyugtását várhatja, adja elő, én hozzá fogok állani 's felhagyva mostani véleményemmel pártolni azt, ha jobb az országgyűlésnél. De ha a' m. ur, mint gondolom, jobb módot Horvátország megnyugtására tartományi gyűlés-tartásnál nem tud, miért ne mondaná ki nézetét e' tárgyban nyíltan? hisz ő felségének jogai az által, hogy a' nemzet világosan kimondja nézeteit, nem csonkítottatnak, királyunk nem sértethetik meg az által, ha a' hív magyar nemzet azt mondja: U r a m! ezen körülmények következtiben azt hisszük, hogy Horvátország állapotján másképez segíteni nem lehet, mint országgyűlés-tartás által. Ha a' m. ur más jobb módot annál, mellyet mi indítványozunk, nem javasolhat, reményem, hozzánk fog állani 's pártolni a' t. RR. nézetét, melly felfogásom szerint egyedül czélszerű a' horvát nemzet megnyugtására is. Ha mi a' kormányt felírásunkban csak egyszerűen szólítjuk fel 's azt mondjuk: Uram! Horvátországban rendtelenségek vannak, csinálj rendet, 's nem nyilatkozunk a' miként iránt, vajjon azon fölgerjedésnél fogva, melly Horvátországban ellenünk l é t e z i k, nem fognak-e' találkozni, kik azt fogják mondani: im a' szabad magyar nemzet m o s t a' kormányt felszólítja hogy a' mutatkozó rendtelenségeket akármilyen módon, ha úgy kell, alkotvány-megszegéssel is nyomja el 's nem fog-e' ez még több ingerültséget gerjeszteni ellenünk? ha ellenben, midőn a' kormányt Horvátország állapotjára figyelmessé teszszük, 's a' létező bajok orvoslására felszólítjuk, egyszeresmind az utat kijelöljük azt mondva, hogy a' Horvátországban létező ingerültséget és bajokat alkotványos módon, Horvátország jogait tisztelve, t. i. országgyűlés-tartás által akarjuk megszüntetni, nem fogja-e' ez emelni a' horvát nemzetnek irántunk iránti vonalmát? Ezen okoknál fogva én még egyszer engedelmet kérvén, hogy szerfölött hosszas voltam, a' t. RR-ek üzenetét pártolom egész kiterjedésben.

A' rendi 97 's 98d. orsz. ülésben a' zsidóság polgáritása iránti vitakozásokat egy alföldi népes magyar kir. v. követe jövő Társ. által közlendő jeles előadással kezdé meg f. hó 9kén, melly után febr. 10kei országos ülésben számos nyilatkozatok a' zsidók polgárosítása részire is. A' szónokok egyike statusharmoniai szempontból válaszolt az ellenzőknek 's úgy hitte, hogy több ellensége lesz hazánk és nemzetiségünknek, ha keveset részesítünk polg. jogokban, de annyival több jóakarója 's barátja minél többen részesülhetnek annak jó-téteményeiben. Azon ellenvetésre nézve, hogy a' szomszéd tartományokbeli zsidók előzőnlendik hazánkat: egészen hatalmunkban levőnek monda az ez ellen intézkedést; a' városi követek azon szemrehányásra pedig, hogy a' megyéknél nem adatott meg a' zsidóságnak azon jog, me l y l városokban azt fölruházni szándék: igenel válaszolt, mert, ugymond, azon jogok nekik is megadatvák, mellyek más nem-nemesek illetnek; a' választó testület tagjaivá pedig városokban sem lehetnek, 's így a' rokonnemű nemesi jogokban sem lehetett őket részesíteni. Egyébiránt, ugymond, a' zsidóságra nézve csak két állapot gondolható a' nemzet és haza irányában; a' zsidók v. veszedelmek t. i. vagy nem; ha igen: akkor nemcsak polgárosítani kell őket, hanem egyenesen kikérgetni: ha pedig nem veszedelmek, akkor polgárjogokali fölruházás által minélhasznosabbakká kell őket tenni; 's így a' pusztá türes minden esetre a' legméltánytalanabb, egyszeresmind a' hazára nézve legveszélyesb állapot. Egy más szónok azzal válaszolt a' megyékbeni jogmegtagadási vádra, hogy a' kicsapongási munkálatban nem a' megyék rendezete tárgyalattott, 's így a' zsidók följosításának kérdése oly lényegileg nem is jöhetett elő, mint a' szőnyegen forgó munkálatban. Válaszolt tovább az elsőben föl szólalt városi követ előadására, 's többi közt a' Bloch Móriczra hivatkozást azért sem tartá nyomadékosnak, mivel, ugymond Bl. M. már keresztele zsidó; az illy áttérők pedig rendszeren legnagyobb ellenségei szoktak lenni az általok elhagyott vallásnak, 's így hitelt nem igen érdemelnek. Ismét egy más megyei követ így nyilatkozott: Az emancipatio ellenzői, annak védőihez hasonlítva, eddig sokkal szerencsésb mezőn állottak, mert azon ellentétet, mellyben a' zsidó mint ilyen a' keresztény statussal áll, valódiilag kiszemelték; a' zsidóságnak általok történt föl-fogása kemény és részrehajló volt: mert nem vették azon statust, melly azoktól a' polgári jogot megtagadta, olly szoros bírálat alá, mint mellyel a' zsidóságot taglalták. Ha körülnézünk a' civilizált országokban, ha tekintetbe vesszük alkotványaikat 's benső socialis létü-

ket, meg kell vallanunk, hogy azon rossz erkölcsöknek, melyek bennök kifejtettek, nem a zsidóság volt tulajdonképe oka. A zsidók p. o. legszámosabban települtek le Lengyelországban, itt minden pályinkaház kezeikbe került 's azokkal együtt a nép erkölcsi ereje is. De mit tehet a zsidó róla, hogy a lengyel köznép ereje egy pohár pályinkában fekszik, hogy ebben keresi táplálékát 's vigasztalását a földesuri nyomás és életviszonyai mostohasága ellen? Az alkotmány súlya az, mely a parasztot zsidóhoz utasítja 's így a közélet lelketlensége vitte a dolgot annyira, hogy a paraszti pályinkában keresi üdvösségét: az alkotmány tette a zsidót illy hatalmassá, leginkább az juttatá őt a nép morális ereje birtokába. A szükség azon hatályos indító, mely a köztársaságot mozgásba hozza; mindenki úgy t. i. akarja használni embertársának, hogy szükségét általa kielégíthesse. Azon szükség, mely a köztársaság életét biztosítja, kiteszi annak lételetét folytonos viszályoknak; egy bizonytalan elemet táplál benne, és szüli a folyvást változó gazdagság, szegénység, szükség- és fölöslegből álló keveréket. Ezen bizonytalan elemet a zsidók nem teremtették; ez a köztársaság tulajdona; de vehetni é rossz néven, hogy ők ezen elemet hasznukra fordították, midőn minden kar és testület érdekében kirekesztették? E mellett dicsérettel meg kell ismerni a zsidóság takarékoságát, fáradtságát és szorgalmát, melyel új szerzés- forrást kutatja 's hasznára tudja fordítani. 'S ugyan mit használt, hogy a zsidó a polg. jogokból ki volt rekesztve? Ő e mellett meggazdagodott; pénzt pedig nem lehetett a nemzet vagyona értékéhez számítani; mert a status polgárihoz nem tartozván, hazája nincsen. Hogy sok hiba található a zsidóságnál, tagadhatlan: de ez folytonos elnyomatásuk közben nem is leheté másképp; 's ez elfojtá bennök a nemesb érzéseket; mert a nyomtatás soha sem javít, legfőlebb elszigetel; elzárja a valódi erény útját, 's a közdolgokbani részvétet lehetlenítvén, keserű jellemet ad a magány- erénynek, vagy önző gondoskodásúvá teszi anyagi érdekeiket. Egyébkint is hazug állapot az, ha teoriában megtagadtnak a zsidóknak a polgári jogok; gyakorlatban mégis nagy hatalommal bírnak, mert pénzük által hatalmas birodalmaknak is irányt tudnak adni; 's habár a czéhek-és testületekből ki vannak zárva, szorgalmuk merészsége kijátsza a középszázadok institúcióját; az új mozgalom áttörte a mult idők korlátit 's az ő lételetük olly theoreticus lét, melyet a tulnyomó gyakorlat kigunyol. A zsidóság és kereszténység 2000 évig üldözte egymást; keserítette egymás életét; de egymást le még sem győzhette. 'S ugy látszik, mind két rész megunta már a harcot. A zsidók fohászkodása emancipatio után, és azon pártoltság, melyre ez a kereszténységnek talált, biztos jelei annak, hogy mind kétféle kezdi már bontani az eddig fönlállott korlátokat. E korlátok két hatalmas nemzetnél végképmegszüntettek már 's a következtetés száz argumentumnál jobban megczáfolá az ellenfél jóslatit és okoskodását. A francia forradalom megadta zsidóknak a polgári jogot; restauratio alatt visszavették ugyan a concessiók, sőt újra üldöztették is a zsidók; de akkor nemcsak ők szenvedtek ám, akkor minden szenvedett, az egész népi emberiség, az emberiség jogai 's maga még a szabadság is. A juliusi forradalom a polgári és politikai jogokbani részvehetést nem kötötte hitvalláshoz, 's azóta már a fran. zsidó tökéletesen szabad polgár ugyannyira, hogy az 1840dik követi kamarában egy Fould nevű zsidó is ült, ki mint követ is jó hirt szerzett magának. Másik nemzet, mely a kor kívánatát e részben is helyesen föl fogta: az angol; ott nem rég még a katolicusok is egy kategóriában állottak a zsidókkal; azok föl szabadittatása ellen ismájd azon okok hordattak föl, mint nálunk most a zsidók ellen; végre győzött az értelmiség 's most már szinte feledve is van, hogy a két vallás valaha el volt nyomva; mind a mellett sem a status gépe ki nem forgattaték vágásból, sem a társas életben észrevehető változás nem történt. Csak hagyjuk a dolgot magától menni, majd eljő a kellő időpont: ezzel olyanok vigasztalják magokat, kik sem a jelen kor alkalmatlanságát örökké megtartani nem kívánják, sem határozott eszközre nyulni nem mernek. De ne higyük, hogy ez által czélt érünk. Szabadság, emberiség jogainak megadása 's ezer éves igaztalanság jóvátétele: olly kötelesek, melyek teljesítését tovább halasztani nem lehet, 's melyek említésinél a d-i vészharangnak is el kell nemulni, 's a mint hiszem, hogy egy jövődöbeli messiásra várakozás nem hátráltatja a zsidót, hogy jó polgár lehessen, úgy kívánom, hogy csak addig maradjanak jó polgárok, míg messiásuk eljön. Szinte a följosztás elve mellett nyilatkozik a RRek egyik kedélyes előadási tagja is, ki az el-

halasztást, az éretlenséget 's a népnevelésre utalást azon fő 3 ok gyanánt tüzte ki, melyekkel azok szoktak előállni, kik t. i. azt akarják, hogy bizonyos dologból épen semmi se legyen. Hael akarták volna, ugymond, a jelen kérdést halasztani a RRek, tehették volna ezt már régen; de intézkedni akartak iránta, 's ennél fogva még akkor sem függesztették föl, midőn az összes zsidóság folyamodása benyújtott 's véleményezés végett a petitionalis bizottsághoz áttétetett; 's ő már csak azért sem kívánja jelenleg is elhalasztani, nehogy ez a d-i 3000 aláírású petitionnak tulajdoníthatassék, mely folyamodás fölött esudálkozását nyilvánítja, hogy ez olly város polgáritól eredett, melynek 50,000 lakosa majd mind magyar és protestans, 's így ők vallásos és polg. elvekre nézve semmi „popiliusi circulusokba“ zárva nincsenek 's esudálkozott annyival inkább, mert még Szoliman a török császár is azt mondá, midőn Ferdinand halálát 1564ben meghallotta, miszerint nem kétkedik, hogy olly jó ember, minő a nevezett uralkodó volt, a paradicsomba jutand, 's ime, midőn egy török a paradicsomot egy keresztényen előtt is megnyithatónak vélte, a nevezett város polgárai a zsidókat nemcsak polgári jogokból, hanem még falaik közül is ki akarják zárni. Kérte egyszersmind a RReket, hogy ezt ne általányosan tulajdonítsák a protestansok gondolkozásmódjának; mert ha ez a protestantismus általányos elve volna, ugy ő szegénylene annak tagja lenni, 's a protestansok nem mernék az istent, a komoly angolnak szintugy mint a Huron tava mellett lakó indusnak, a mivel francziának szintugy mint az együgyű eszkimónak egyiránt való atyját így szólítani: „Mi atyánk!“ nem mernének hozzá fölfohászkozni: „Jöjjen el a te országod.“ Ama petitio szerint azt kénytelen hinn a szóló, hogy D-ben a szorgalmas bibliaolvasás csupa formalitás; ne is olvassák tehát azt ezentul olly terjedelmesen, hanem olvassák csupán sz. Máté 22dik részét, melyben az van: „Szeressed felebarátodat mint tennen magadat.“ Ha ők a zsidók vallásától félnek, annyival inkább kívánniök kell, hogy közöttük meglepüljenek, mert majd ezekkel is azon átalakulás fog történni, mi magával D. városával történt, mely 1525ig kath. volt, azután 1550ig lutheranus, végre ettülfogva reformatus. Hogy a zsidók messiást reménylenek: ez nem baj; hagyjuk meg a szegény elnyomottak legalább a reményt: mert a kitül ez is elvétetik, arra kétségbeesés vár. Egyébiránt nem olly együgyűek a zsidók, hogy ők magok közül hinnék születendőnek a messiást. Midőn Cromwell, kihez képest az akkor uralkodásra született fejdelmek apró emberkéek voltak, rendkívüli szerencsése, nagy esze és tettei által olly hatalomra jutott, hogy az egész világ bámulását magára vonta: a zsidók Afsziából és Afrikából is küldötték hozzá követeket tudakozni, ha nem ő e a megígért messiás? Ő nem vallotta ugyan magát messiásnak; de minden puritanismus szigorúsága mellett is ótalma alá vette őket és segedelmoekkel foglalta el a spanyoloktól Jamaika szigetét, mely most is egyik legszebb köve az angol koronának. Mi a zsidók babonáságát illeti: ez nemcsak azoknál volt és van: 's különösen a d-ieknek, csak tulajdon évkönyveikbe kellene tekinteniök, hogy annak példáit olvassák. Igy p. o. Ilosvay Péterét 1562ben, ki annyira hitte, hogy neki erőszakos halállal kell kimulnia, miszerint utóljára maga végezte ki magát; továbbá 1569ben bizonyos Karácsony Györgyét, ki rendkívüli erősségéről híres volt 's kit közönségesen csak fekete embernek neveztek; ez azt hívé, hogy ének és imádság által kiolvashatnia a törököket Szolnok várából 's talált is mintegy 600 fanaticus követőre, kikkel énekeszó és imádság közben Szolnok vár alatt megjelent, de a törökök által megtámadtatván, társai legnagyobb részt lekonzoltattak ő maga ugyan megmenekült, azonban valamely Kardos nevű városbíró lefejeztette, holott örültek házába lett volna zárandó. Babonáru tehát 's fanatismusról nem egyedül a zsidókat vádolhatni; vitia erant donec homines; azért utjogal figyelmezteti szóló a RReket, hogy a zsidóság befogadattása elleni nyilatkozatot ne a protestantismus elvének, hanem csupán ama 3,000 aláírt polgár magányvéleményének tulajdonítsák. Hasonló értelemben nyilatkozott még egy másik, tiszparti magyar város követe is; nemkülönben egy vezértag, ki az előbbi napon utószor nyilatkozott v. követ előadása alapjának kitüzését polg. bűnnek nevezte, 's a legtisztábbnak hirdetett vallásban is feltalálhatónak mondott olly imát és bullát, mely schismaticusok és eretnekek elleni gyűlöletet rejt magában. Fölhozta tovább a zsidók ügye védelmére azok könyörületeségi érzetét és jótékonyaságú szellemét, kérdeztvén D. város követét: nem látott e szegény keresztényt soha zsidó házatul gazdagabb alamizsnával távozni, mint sok kereszténynek kü-

szébétől? A zsidók üldöztetését a városokban ő leginkább a czéhek önfentartási egoismusának tulajdonítja, melyel némely tisztviselők szükkeblütsége 's önhasonlesése fogott kezét, kik a zsidóságot tovább, is fejős tehenük gyanánt akarják használni, 's forintokért és aranyakért magok adják meg nekik azt, mit fölük a törvény elvon. Ezért ámitják 's bujtogatják ellenök a polgárokat, kik azok kizárattásával nem gazdagodnak, mert hisz az 1840diki törvény szerint boltot nyithat, a kinek egy kis pénzecskeje van, hogy azt kieszközölhesse, 's ő czéhi függésben nincs, mi a polgároknak nem hasznára hanem kárára van. Szóló nem barátja a halogatásnak, 's a megyékben is kész megadni a zsidóknak azon jogokat, melyekkel más nememesek bírnak. Neki a zsidók erkölcsiségéről egészen más fogalma van, mint némely előtte szóló ellenvéleményűeknek, 's a büntető tabellák bizonyítják, hogy vétkekek közt aránylag legkevesb a zsidó. Kívánja tehát ezek polgárossáttátását már csak a szabadság tiszta eszméjénél fogva is, mely azt kívánja, hogy senki ne lásson maga alatt rab-szolgát. Az utána föl szólalt tag szinte egyetértett a polgárossáttási elvben, de nem az elv alkalmazásában, mert nemcsak a nép de a nemesség sincs tisztában az emancipatio kérdésével; már pedig a t. hozásnak kötele-sége van a nemzet és önmaga ellenében, 's miután a törvény a nemzet számára hozatik: kimélve 's nem hatalmaskodással kell nyulni a netalán létező balitéletekhez; de megkívánja különösen a törv. hozási politika, hogy a városok nyilatkozatára figyelem fordíttassék 's az itt képviselve nem levő polgárok érdekei föl ne áldoztassanak. Ő az egész kérdést maga általányosságában külön kívánja tárgyalatni, 's bár a polgárossáttás elvét magáévé teszi, a kérdést mégis elhalasztatni kívánja. Szinte elhalasztást sürgetett egy karpátvidéki követ is, ki itt leginkább azért szólalt föl, mivel az előttei szónokok e kérdést azon vitatérre állították, melyen azt fölvilágosítani érdekében áll azoknak, kik a polg. egyenlőség jótéteménye által a zsidókat nemzeti testünnkel összeforrasztani akarják; mert a szerkesztés elleni okoskodások súlya nem a zsidók vallásából, nem erkölcsiségükből 's nem nemzetiségüik iránti tulzott féltékenységből merítették, miután a szólóval együtt mások is meg vannak alkalmasint győződve arról, hogy mivel a zsidók a rájuk nézve idegen német nemzetiséget annyira fölvettek, miszerint ők most hazánkban valóságos német elemet képeznek: épen ugy fölveendének a magyarságot is, ha t. i. nemzetünnkel szoros összeköttetésbe jönének, nyelvüket és nemzetiségüket a tótoknál is jobban ápolnák. A tárgy érdeme azon fő ellenvetésben fekszik, hogy mind a sz. kir. városok, mind a megyék lakosai mély ellenszenvvel viseltetnek a zsidók iránt, 's az abból eláradt idegenséget specialis törvény által legyőzni lehetlen; magokra a zsidókra kell bizni ennek legyőztetését, a törv. hozásnak pedig elő kell segítnie ezen igyekeztüket lépcsőnkinti általányos rendeletekkel. Ezen állításra nem felelhetni azon ellenvetéssel, hogy az előitéletek kiméltetése miatt igazságtalanok nem lehetünk; ezt bíró mondhatja, nem pedig böles t. hozó; 's midőn ez ellenszenvnek tetleg nyilvánult példaira történiük hivatkozás, hasztalan támadják meg némelyek a kormányt, melynek hathatós közbenjárásától várnak, mert lehetlen olly törvénynek szigorú végrehajtása, mely mellett ha szól is talán 50,000 nemes ember sympathiája, de ellene 10millió lakos ellenszenvre harszol; 's volt e csak egy szónok is, ki annak okát fölvilágosította volna: miért van, hogy multor. gyűlésen az általányos teljes emancipatio közlekedéssel fogadtatt, most pedig a polgárossáttás ellen 21, a választás ellen 26, megyékbe fölvetelök ellen pedig 32 megte nyilatkozott; honnét van, hogy jóllehet 1840ben csak legcsekélyebb része iktattott törvénybe annak, mit ezen képviselői tábla a zsidóságnak megadatni akart: mégis már ennek végrehajtása után visszaretten a nemzet az egész eszmének valósulásától? De tekintsük, kikből áll azon többség is, mely a jelen rendeletet pártolja? részint olly megyékből, melyek keblében sz. kir. város nincs, és így a rendelet következtémmel nem gondolnak; részint olyanokból, melyekben vagy zsidó nem lakik v. kevés zsidó tartózkodik, és így nem merítették azon tapasztalást, melynek következtében p. o. épen Pozsony, Nyitra, Zemplény 's b. megyék, melyek keblében nagy számu zsidóság van, a kerületi szerkesztet ellenzik. Szóló tehát fokonszint általányos emancipatiót kívánván, ezen rendeletet a sz. kir. városokra tolni, 's a coordinatiót ezzel a polgárok előtt gyűlöletessé tenni nem akarja. Történt még számos nyilatkozat megyei 's városi követek résziről, pártolól, vagy ellenzőleg; 's a városok résziről sajnosan említett különösen azon körülmény, hogy ha a szerkesztet megállapíttatik,

a' polgárságnak csak azon egy vizsgálatára sem marad, hogy legalább illő nyomadéku szavazattal járulhatott volna az ügy- eldöntéshez. Ismételve felszólalt elnök ő nmlga is, figyelmeztetve a' RRket, mikép mostani általánosulásunk idején illy ügyet rögtönözni 's alphától egyszerre omegáig ugorni akarni nem tanácsos, 'sa' hozzánk minden tekintetben közelebb állók első és főbb figyelmet igényelnek mint a' zsidók; ezeknek elég lesz utat nyitni, hogy az ellenük létező ellenszenvet magok legyőzhessék, velünk rokonulhassanak 'stb. Mindezen előadás's komoly figyelmeztetések azonban hatás nélkül maradtak, 's némelly közbeszótt fölvilágosító, czáfoló és viszonzóczáfoló nyilatkozatok után, a' többség — az elhalasztás ellen, és így a' zsidókat polgárosító szerkezet mellett volt.

99d. orsz. ülés a' m. főRReknél febr. 12ikén 11 órákor országbíró ő exca elnökle alatt, a' mult ülésbeni felszólalás következtében a' fens. Nádor azon nyilatkozatról tudósítá a' nm. elnök a' házat, hogy a' valásbeli viszonyzat már hosszabb idő előtt az itélőmesternek átvitel végett elnökileg kézhez szolgáltatott, ki már azt személynök őexojának által is adta. Napirenden volt ezután a' t. Rdek üzenete 's a' felirási javaslat a' katonai élmelezés és szállásolás tárgyában kiküldött orsz. választmány jelentése iránt, melynek felolvasása után egy főispánbáró^{ezzen} felírásban az élmelezési terhek megváltása körül kifejtett eszmét azok közé tartozónak ismeré, melyeknek üdvös hatását a' köznépbő mértékben élvezni fogja; 's miután a' RR. kívánsága oda járul, hogy még ez országgy. folytatában a' kir. kincstár olly tagjai küldessenek ki, kik az e' végre szinte az ország Rdei által kiküldendő orsz. választmánnyal a' kincstárnak adandó kárpótlás iránt értekezésbe bocsátkozzanak, 's e' végett azon sommát, melyet a' kincstár az élmelezési terhek megváltásáért kíván, határozottan kijelenték: a' szónok e' nézetet a' főrendi tábla által pártoltatónak véli. Azon vádat azonban, mellyel a' kincstári tagok illetetnek, hogy t. i. a' megváltási somma iránt egyezkedésbe nem bocsátkozhatnak, alaposnak nem tartja, miután ama' kincstári biztosság egyedül a' szükséges adatok nyújtása végett küldetett ki, minthogy a' törvény szavai a' sommáról említést nem tesznek. Azért a' felírás fölterjesztését sietletni kívánja, hogy mig arra a' k. k. válasz leérkezik, a' munkát egyes pontjai iránt a' két tábla közti alkudozások befejezve legyenek. Egy m. gróf erre még azon észrevétel tévé, hogy ő is a' népen minélelőbb kívánván segíteni, a' fölterjesztés iránt örömet megegyezik, csupán a' kincstári biztosság iránt nem osztozhatik az előbbi szónok nézeteiben, miután a' törvény első része világosan a' megváltást rendeli, melly bizonyos somma nélkül meg nem történhetik; de ezen elmulasztásokat nem a' biztossági tagokban, hanem másutt véli keresendőknek. A' gyülekezet erre fölterjesztés iránti hajlandóságát egyhangulag kijelentvén, a' nm. elnök ezt végzésül kimondotta azon hozzáadással, hogy a' t. RR. erről rövid üzenet által fognak tudósítani. Másik tárgy volt [a' t. RRnek f. e. jan. 23ról a' magyar nyelv tárgyában érkezett k. k. válaszrai felírás-javaslat az ezt kíséző üzenettel (l. előbbi Társ.) Felolvasásuk után egy m. b. 's főispán örvendezését fejezé ki, hogy a' t. RRket azon téren üdvözölheti, mellyen őket már réggen látni kívánta, miután a' felírás olly szellemben szerkeszték 's benne a' hódoló tisztelet és hű bizodalom olly jeles bi zonyitványi foglaltatnak, hogy az országgy. tanácskozásokra csak üdvös és hasznos következményeket szülhetnek. 'S nemcsak a' felírás első része, mellyben az örömrzét kifejezve, hanem másik fele is, mellyben azon kérések ismételtetnek, mellyek eddig még teljesítve nincsenek 's a' szónok mindkettejének helyét látja, olly módon szerkesztvük, hogy kár lenne abban legkisebb változtatást tenni 's azért vélné hogy a' m. főRR. a' felírásat ugy, a' mint van, elfogadni 's minélelőbbi fölterjesztéséhez egész örömmel járulni méltóztassanak. A' gyülekezet egyhangu örvendés felkiáltása ez indítvány általános elfogadatasát kijelenté, egyedül H. vátország követe a' felírás azon részére nézve, melly a' kapesolt részeket tárgyalja, általánoson a' z o k r a hivatkozván, miket e' részben már előbbi alkalmakkor felhozott, azokat ismételtetnek nyilatkozatá 's mellettök m a r a d t; miután azokkal, mik a' részek integritása és nemzetisége iránt a' k. kir. válaszbán foglaltatnak, küldöji nevében megelégszik, a' felírásnak ezekre vonatkozó részét kihagyatni kívánja, ha pedig czélját nem érné, eziránt óvást tesz. Azon m. báró, ki az e' tárgy előbbi tanácskozásban eredvényes részt vön's indítványának elfogadatasát elérte, ezen óvás ellenére részről is azokra hivatkozott, miket ő 's egyik grófi barátja e' tárgyra nézve ismételve kijelentettek, kérdezőn egyuttal a' szónokot: az integritás kifejezését milly értelemben akarná e' he-

lyütt vétetni? Ez utóbbi felszólításra az illetett követ azon felvilágosítást adá, hogy ő itt azon intézkedést érti, melly a' három lótországi megyére nézve különösen 's elválasztva hozatott. Nem lévén a' jelen ülésnek más tárgya, a' nm. elnök azt elosztottan nyilatkozatá, miután a' jövő ülések tárgyaül az élmelezési munkát felletti tanácskozást kitűzte.

99d. orsz. ülés a' Rnél febr. 12ikén d. e. 9 1/2 órákor. A' bányavárosok részéről, a' zsidók polgárosítása iránt tett tegnapi határozat ellenében, eddigi szabadítékaik föntartása igényeltetett, 's főleg azon szempontból, hogy azon 8 vagy 10 millió pengő forint veszteség mellett, melly külfölddeli kereskedésünknek évenként mutatkozik, egyedül a' bányászat az, melly évenkénti legalább is 5 millió pengő forintnyi jövedelmezzel a' pénzhányt pótolja; ezen városokat tehát, mellyek kebléből a' nemzetgazdagságnak e' kitünő jövedelmi ága esőrgedez, eddigi háborítatlan állapotukból egyszerre kiragadni, 's idegen, általuk gyűlölt elemnek közbekeverésével elégtelenné, nyugtalanokká tenni nem czél-szerű 's nem tanácsos. Kivánták ennél fogva, hogy az 1790's 1840ki törvények, őket illetőleg tovább is föntartassanak. Midőn egyik bányavárosi követ rövid előadását végezve leült, a' hallgatóság közt kacaj hallatszott; mi elnök ő nmlga, részéről rendre-utasítást vont maga után, azon megjegyzéssel: szomorú dolog arrul meggyőződni, hogy a' hallgatóság az illetenség minden nemeit hajló elkövetni! A' bányavárosok k i v á n t a t a ' megyei követek közt nemcsak pártoltatásra nem, sőt ellenzésre talált 's miután több oda nyilatkozék, hogy a' tegnap megállapított szakaszba a' bányavárosok is belefoglaltatvák, ez iránt minden vitakozás megszünt. Következett a' választó polgárokról szóló 90ik szakasz. Ezt az elnök a' munkát egyik leglényegeseb része gyanánt tekintendőnek állítván, minthogy az egész város beligazgatása 's országgy. befolyása a' választók minősége által határozatnak meg: előadta históriai adatok 's élettapasztalati igazságokkal dús beszédében, mennyire kell óvatossá lenni a' törvényhozásnak a' választók minősége és száma tekintetében. Ezen jeles előadás közlését későbbre halasztván, csupán az eredvényre vonatkozólag jegyezzük meg, hogy a' 76—79 ker. ülésekben előterjesztett utasítászerű módosítási javaslatok röviden ismételtettek ugyan az illető m e g y e i 's városi követek által; a' hallgatag többség azonban e' szakaszt szintegy mint a' következtetket, minden változtatás nélkül megtartá. A' vizsgálat e' napon a' 123. §ig haladt.

100d. orsz. ülés egyedül a' t. RReknél febr. 13kán d. e. 9 1/2 órákor. A' 123 's következtet szakaszok lévén tanácskozási sorozaton, bárha ezek közül a' lényegeseb tartalmauk iránt elnök ő nml. figyelmeztetésit, az illető követek pedig utasításbeli módosítványait előadták: a' d. u. harmadfél órán tul tartott ülésben meghaladtak szakaszok, bezárólag a' 253ig, minden változtatás nélkül hagytak még is.

101d. orsz. ülés a' m. főRRnél febr. 14. d. e. 11 órákor országbíró ő ex. elnökle alatt a' katonai-élmelezési munkát szakonkinti felolvasásával kezdetelt meg; de csak hamar olly ponthoz érvén, mellynél a' nm. elnök azt megjegyzendőnek tartotta, hogy a' változott körülményeknél fogva általános alkudozásrai biztositás kéretvén ki, e' pont felett annak véghezvitele előtt sikeresen tanácskozni alig lehet, melly alapos megjegyzést egy m. báró az egész munkálatra kiterjesztvén, ennek tárgyalatása ezuttal elhalasztatott, mig az ő Felső-gőtől kikéretendő biztosság alkudozásit eredvényre jutatandja. Mi általánoson elfogadtván, a' t. RR. eziránt üzenet által fognak tudósítani. Egy m. gr. a' turopoljai panasziránti viszonyzat minélelőbbi hitelesítését sürgeté, hogy hosszab elhalasztás által a' főbb indokok feledékbe ne jöjjenek, mire a' nm. elnök ennek okaul egyedül ő es. k. főhgsége mostani betegeskedését huzván fel, mivel a' tárgy fontossága megkívánja, hogy ugyanazon elnöklet alatt hitelesítették az üzenet, melly alatt a' végzés hozatott; reményli azonban, hogy ez akadály minélelőbb meg fog szünni.

101d. orsz. ülés a' t. RReknél, febr. 14kén d. e. 9 1/2 órákor. A' mai nap vizsgálat alá került szakaszok közül a' városi biztosságok közköztatási osztályának eljárásáról intézkedők huzamosb 's élénk vitakozási anyagul szolgáltak. Az előadások nagy részben kitértek a' nevelés, népoktatás és iskolai rendszer állapotja fölött, 's czáfolatokat és viszonzóczáfolatokat idéztek elő, mellyek még históriai adatok fölfordásával is lőnek támogatva mindkét részről. A' szerkezet azonban mindezek mellett megmaradt; ülés vége felé általános részvétet igényle még egy m. követ azon indítványa, hogy a' városi belrendezés a' főlebbviteli bíróságok megállapításával is összefügg, 's kívánta, hogy a' városok megyei

assimilatio, kölesönös egyedség és hatósági függetlenség tekintetéből a' kir. kuriához vigyék főlebb pörei- ket 's így a' személynöki és tárnoki itélőszékek megszüntessenek. Az indítványnak számos pártolója találkozott 's bővebb kifejtés végett még két pótlékjavaslat is járult hozzá. Az indítvány, hosszab viták után alap- elvében elfogadtaték, de a' pótlékjavaslatokra nézve főn- hagyatott a' további tanácskozás. Már befejezetendő vala e' tárggyal együtt az ülés is, midőn Z. város követe latinul szólalt hozzá. A' Rdek megütözköztek e' tényen, felszólíták elnök ő nmlgát: intené a' követet, hogy e d d i g i szokása szerint használja a' magyar nyelvet előadásában; mit elnök ő nm. jó sikerrel teljesített is. Utóbb Horvátország egyik követe Z. — város követe latin felhasználási jogát akará venni őtalmába; e' miatt azonban egy m. követ által megrovatott. Részletesb tudósítást jövőre.

LEGUJABB: febr. 15kén a' 102d. orsz. rendi ülésben a' városok ügyeire nézve most létező két főlebbviteli bíróság, t. i. a' személynöki és tárnoki szék a' febr. 13ki rögtönzött indítványnál fogva eltöröltetvén egy vezértag szerk. javaslat, fogadtatott el's külön §gyanánt iktattatik a' munkálata olly értelműleg, hogy a' főlebbviteli törvény által meghatározott esetekben a' kir. városok törvényeszékeiről a' királyi 's illetőleg báni, ezektől pedig a' 7 személyes táblához történjék a' főlebbvitel, ezen fő törvényeszékekhez pedig ölnökök születésre való tekintet nélkül a' kir. városokból is neveztessenek. Ezután az adókövetésről szóló 324 §. került vitafás alá a' nm. elnök e' tárgyra nézve szükségesnek hitt figyelmeztetésit megtevé 's több vélemény-nyilatkozás után e' §. ugy módosított, hogy az orsz. gyűlésen megajánlott adón fölül kivethet ugyan a' város egy e' végre különösen összehívandó gyűlésen házi saját szükségéi fölözésére évenként egyenes adót, de azigy kivetendő háziadó-mennyiség az orsz. gyűlésen megállapítandó adó maximumát nem haladhatja meg; ezért a' városok házi jövedelmek's költségeik jegyzékét orsz. gyűlésről orsz. gyűlésre kötelesek fölterjesztetni a' törvényhozásnak 's a' felsőbb felügyelés e' részben csak oda terjedhet hogy a' t. hozástul szabott adómaximumnál ez többre ne rugtassék, a' háziadó más czélra ne fordítottassék 's a' városi pénztárak hűn kezeltessenek. Rendkívüli szükség-födözésre azonban a' jelenlevők 2 da megjegyzéssel 's a' h. tanács jóváhagyásával rendkívüli közgyűlés új adókövetést határozhat vagy kölcsönt is vehet; febr. 16d. a' 103d. orsz. rendi ülésben a' pénztárak kezeléséről, a' tisztviselők választásáról, számadások vizsgálatáról, polg. őrseregéről, főfelügyelésről és számadási felelősségről kiserű szemrehányásokkal vegyest huzamosra nyúltak a' vitakozások, de esekly módosítási foganattal, 's így a' városrendezés munkát első részre befejezetetett 's itélőmester általa' főrkehez átküldetett. Febr. 14kén a' 104d. orsz. rdi ülésben a' kir. városok szavazata 16ban 's illető kettőztetéssel 32ben állapított meg, a' szavazati felosztás mindazáltal köv. ülésre maradt. Arad bezikkzetési ügye pedig elhalasztatott a' vele rokon városokéval együtt.

Ungmegeyevnégyedes közgyűlését jan. 22kén olly napon kezdé, midőn itt orsz. sokadalom 's a' hires páli vigalmak esni szoktak; a' megye teremében, hova sokan ugyszólván a' vigalmi teremből jöttek vala, mindazáltal lankatagság nem látszott, sőt élénk részvét mutatkozott. A' visszavonás szelleme átlebbent a' terem gyülekezetén, 's egy kis fergeket előleivel ismérkedénk meg, hasonlókkaul ahöz, midőn messziről felhőfoltokat veszünk észre a' láthatáron, néhány vilámlással összeköve (a' tisztujítás folyó év aug. elején leend.) A' jegyzői hivatal scontro-olvasáshoz fogván, midőn a' gazdasági egyesület érdekélen olvasott, B. Zs. egykori lelkes követünk, a' diadalmas szónok, fel- emelvén szavát hathatósan festé, mikint hazánkban a' gazdasági tudomány annyira el volt eddig hanyagolva, v. inkább nem is hanyagolva, de egészen mellőzve, hogy azt apáink tudományak sem tartották, holott az ugy- mond, valóságos tudomány, még pedig mélyleges tudomány, annál fogva indilványozá, miszerint követünk nek hagynók meg, miképen hongyülésünkön javaslatba hoznák, hogy a' magyar köztanodákban ezen tudomány czélszerű tanitattása országosan határozassék el. Mire K. G. a' berettői szeszélydus levelező, szót emelvén törvényhozói helyes tapintattal megérinté, miképen Magyarországban a' gyáriparra nézve nagy jövedőt nem várhatni, hogy Magyarország alapérdeke a' földmivelésben rejtezik, annál fogyást az indítvány mellett nyilatkozott; melly is nagy részvétet elfogadtatván, követünknek utasításul adatni rendeltetett. Azon alkalommal pedig midőn a' t. székekre az ölnökök elnökileg ki- nevezettek, K. G. indítványba hozá, hogy ezt a' megye ne bizná az elnök önkényére, hanem ültetne össze néhány tagból álló választmányt 's e' nagybecsü jogát illy modorban gyakorolná; megjegyezvén, hogy jelen elnököt ugyan bizodalom nem vonja meg, de a' jöven- dőt biztosítani kívánja. Th. J. közkedvességü szónokunk ezt egy évre és titkos szavazattal kívánta választatni. B. Zs. az indítványt elfogadván az egy évi választástól

vonakodo
a' mint mo
kat még is
állandó va
mezei nem
dig minde
mond, a'
Melly ind
vagdalkoz
tanak alk
hogy a' s
boszankos
nok arra i
jóval előb
ta: tessél
elnökre bi
ra kezében
ki e' tárgy
lésben is d
zé, ez utta
ért hevíly
te végett,
dóknak vé
most neve
magokat a
hassák, h
tök által
évnegyede
illy válasz
magát ne.
Th. J. has
zonban je
toztatást
mond, ez
törvény e
kében a' v
neit ezen
ta, hanem
nöke által
lasztmány
az 1613
mondja: j
részbeni i
ők a' jog
ják, már p
ránsem ki
e' tárgy e
vetink tu
gány-besz
mindaddig
leirat! . .
Zs. mint e
merénytel
ellenében
tásul adn
és meg ké
fát mozg
zö lön elh
ményt ve
göbb, fék
ván a' kö
melly indi
mikint a'
nem ütök
hogy a' h
jének, az
ellenzen
szokáshoz
időkben n
meghagy
Erre B. Z
tszti ügy
ellenszenv
vátok ugy
beszéltek
kellott for
törvényho
te, szoros
kéri, hoz
otthon ma
Magyaror
magyarul
len, hogy
hanem es
hogy igen
a' másika
kiki vélen
kül... „S
zal állott

vonakodott, azt mondva, hogy a tisztújítások is, úgy a mint most történnek, jöhetnek csak háromévesek, azokat még is a tulságig elégteli; azért indítványozza, hogy állandó választmányt kell rendelni, hol megvallja, ő mezei nemeseket is szeretne látni alkalmazva, még pedig minden ugynevezett kardos mellett ötöt, mert ugymond, a kardosok száma ezekéhez úgy áll mint 1 : 5. Melly indítványzások több szóváltásra s ugynevezett vagdalkozásokra, sőt feltűnő neheztelekre is szolgáltatnak alkalmul s a vitatkozások hevében oda jutottak, hogy a sok furcsa eredményi föllepzetések miatt, bosszankodásból nevetésre hajlánk átmenni. Egy szónok arra is fakadt: nevezze a választmányt az elnök; ki jóval előbbi nyilatkozatával ezt megelőzővén, kimondotta: tessék a Rknek választmányt nevezni, mert ezt az elnökre bizni annyi lenne, mint a nehezelt önkényt ujra kezében hagyni. S végre is miután sok tudó fáradt ki e tárgyban hasztalanul, lelkes elnökünk, e gyűlésben is dícsérettel halmoztatva, de mint ő megjegyzé, ez uttal tetteleg mást tapasztalva, azonban a közjőért hevülve, e nagy tarkaságú vitatkozásoknak úgy vette véget, hogy a most nevezett ülnököket meghagyandóknak vélte a jövő törvényszékekre, s egyszersmind most nevezetelné kért öt vagy hat választó ülnököt, kik magokat a sz. háromsági törvény-folyamra ne választassák, hanem tul azon ök is az így nevezendő választók által megválaszthatók legyenek, vagy is: minden évnegyedes közgyűlésen nevezzen a megye magának illy választmányt s ez nevezze a t. széki ülnököket, de magát ne. Mire F. A. hatot megnevezett, B. Zs. színté, Th. J. hasonlag. S így lön a vitának vége. Meg kell azonban jegyezni, hogy olyanok is akadtak ám, kik e változtatást jogászilag lehetetlennek tarták, mert, ugymond, ez olly régi gyakorlat, hogy már statutum és így törvény erejével bír. De B. Zs. ki a szabadság érdekében a védeszközökkel igen készen áll, lesújtá ellenét ezen rövid szavakkal: ezt nem az elnök gyakorolta, hanem a megye eddig úgy akarván, gyakorolta elnöke által, most meg máskép akarja gyakorolni, t. i. választmány által; de a jog mindig a megyét illeté; mert az 1613 : 24. ezt világosan a megyére ruházta, midőn mondja: jurati assessores per comitatum deligendi. E részbeni indítványzók amaz indítóokból eredtek ki, hogy ök a jogot kiterjeszteni, nem pedig korlátozni kívánják, már pedig, ugymond, e jog elnöki kézbe adva koránsem kiterjesztés, hanem valóságos megszorítás. És e tárgy egy napot szerencsésen kihuzott. Másnap követink tudósítási kerülvén szönyegre, a szokott magány-beszélgések, a jegyzői hivatal tárogatási közt mindaddig élénken folytak, míg e szót megsejtették: leirat! . . . Ekkor elcsendesült egyszerre minden, és B. Zs. mint elkeseredett bajnok, ki elvesztett fiát keresi, merényteljes lelkiülettel áll fel s tekintélyes vélemény ellenében, indítványozza, miképen követinknek utasításul adnók, hogy az ismertk. leirat ellen szavazzanak. És meg kell vallani, tisztelt szónokunk vele nem kis fiat mozgatott, mert a közelebbi közgyűlésen ellenkező lön elhatározva. Szóló beszéde alapjaul azon körülményt vevé, hogy az illir felekezet napról napra dühöngőbb, féltelenebb, veszélyesebb; annál fogva így változván a körülmények, változni kell a határozatnak is; melly indítvány ellen H. A. tiszti főügyész azt hozta fel, mikint a horvátok latin szónoklata semmi törvénybe nem ütközik, mert úgy mond, sehol sincs ellátás róla, hogy a horvátok az országgyűlésen latinul ne beszéljenek, azért míg ezt nekik világos törvény nem tiltja, ellenzeni nem szabad; a tiszti ügyész még ezen felül a szokáshoz is ragaszkodva, miszerint a horvátok újabb időkben mindig latinul beszéltek, az előbbi határozat meghagyatása mellett s az indítvány ellen nyilatkozott. Erre B. Zs. rögtön felelve azt mondá, ha az előtte szolt tiszti ügyész új szokásokra hivatkozik, szóló ezeknek ellenszegzi a régi szokásokat, miszerint a régi horvátok úgy mint Zrinyiek, Frangepánok stb. magyarul beszéltek, sőt I. Ferdinand beszédjét latinról magyarra kellett fordítani stb. és így a régi szokáshoz de az új törvényhez is, melly a magyar nyelvet országossá tette, szorosán ragaszkodva, az indítványt elfogadtatni kéri, hozzá téve, mikép ő nem követeli hogy a horvát otthon magyarul beszéljen, de azt méltán kívánja, hogy Magyarország földjén, midőn magyar hongyülésen van, magyarul beszéljen. Midőn pedig L. S. azt gördíté ellen, hogy az indítványzó szava nem votum decisivum, hanem csak vélemény, rögtön felállva azt viszonzá, hogy igen is, igazva van, de a véleményt tartozunk egyik a másika ellenében tiszteletben tartani; terjessze elő kiki véleményét szabadon, őszintén s tartózkodás nélkül. . . Szembe szívem ha szeretsz! . . . Id. Th. I. azzal állott ellenébe, hogy indítványa hasztalan, mert

ugymond, Magyarország azért csak olly állapotban maradna, a mint van; azért jobb lenne a réginiel maradni. Erre B. Zs. röviden azt válaszolá: mikint az előtte szolt ur beszédjén nem esodálkozik; mert őt soha sem ismérte haladás emberének: „a tek. ur“ ugymond soha sem volt barátja a haladásnak. . . azért rajta szóló nem esodálkozott. . . Végre felszóllalt másod-alispánunk is s azt mondta, hogy mindnyájan egyet kívánunk ugyan, t. i. hogy a horvát követek magyarul beszéljenek, egymástól csak abban különbözünk, hogy egyik azt rögtön kívánja, másik pedig csak az iránta hozandó törvény nyomán; és a leirat mellett szolt. . . Mig majd K. G. azt mondá: mikint morális tekintélyünk ellen van az, hogy a horvát követek a magyar hongyülésen latinul beszélnek, tudom én azt ugymond, hogy kedves minden nemzetnek saját nyelve, mert hiszen, ugymond, minden állat a maga nyelvén beszél, miért ne az ember? de ez nemzeti viszony, itt magyar országgyűlésről van szó, azért kívánja, hogy itt, t. i. Magyarországon, a horvátok is a hongyülésen magyarul szóljanak; s a szóban forgó leirat ellen szavazott. Miután mindkét részről sorra nyilatkozék a többi szóló is, az indítvány négy szótöbbséggel elfogadtatott, mellyek közt alulirté is volt. És mi örültünk, hogy imént is, mielőtt tudtuk volna, hogy e vélemény országos, hasonlóul nyilatkozunk, s méltán elmondhatjuk a consequenti, hogy a nemzeti életér Ungmegyében akkor bennünk is lüktetett. . . Ez volt a második nap. (Vége köv.)

Mármarosi közgyűlés. Követeink által az épen közgyűlésileg összegyűlt Rdekhez sebes postán leküldetvén a magyar nyelv tárgyában érkezett legújabb leirat, s tanácskozás alá vétetvén az közörömmel fogadtatott, — mennyiben mindazáltal megyénk a magyar nyelvet kivétel nélküli általányosságban ohajtja életbe léptetni, követink oda utasítottak, hogy a felküldött törvény több pontjait is életbe léptetni ügyekezzenek, s így a többi pont megerősítését is sürgezzék. S z ö l l ö s y B a l á z s.

Temesi közgyűlés (Vége.)
Többen armányt láttak ezen tárgynak mostani szönyegre hozatásában, mert megyénk első alkalommal minden ellenkezés nélkül az eskütszékeheza llván, s csak későbbi közgyűlésen rögtönözve toldetvén be azon módosítás, hogy nemes személy felett csak nemes eskütbíró ítélhessen; mivel a követi táblán eddig még a lenni vagy nem lenni kérdése sem döntetett el, annál kevésbbé lehete megtudni, hogy megyénk módosítása visszahangzott é vagy sem: újabb utasítás adásra szükség nem forgott fen. Így folyván a tanácskozások, mivel dél közelgett és számosan iratták fel magokat, szavazás sürgettetett, mi csakugyan meg is kezdeték. És az elnöki jobb oldal megis adá már szavazatát a nélkül, hogy az eskütszékek ügyéhez csak egy szavazat tévedett volna, mielőtt egyik táblabíránk a mellett nyilatkozott, de egyszersmind indítványozá, hogy mivel az érintett oldali párt győzelme világos: hagyánk fel e szavazással, im azellenkező véleményűek önként leteszik a fegyvert. Erre azonban egy fő ur azt válaszolván, hogy itt nem az történik, a mit azon ur akar; a szavazás folytatottatott, de az ellenkező véleményűek részvétele nélkül. Ugyan is ezek látván és hallván a történeteket, a tereméből szerezestül távoztak, s miután elmenetöket kísérő szünni nem akaró taps, ládbogás, bravo-kialtozás s a pártszenvedély minden lárma jelei végre elcsatáztak, a esataterén maradt győztes fél tovább szavazott, s buzgalma természetesen olly diszerevényvel koszoruztatott, hogy az itt ott ben maradt jury-védek, Sra menő voksa ellenében 92. szó buktatá meg az eskütszékeket. Ezen határozat stante sessione föllételevén főjegyzőnk által, s kijelentetvén abban, hogy Temes vármegye az eskütszéki institutiót alkotvány elleninek tartja, ahöz követink semmi esetre ne járuljanak, hanem állandó törvényszéket kívánjanak, a roppant többség számszerinti betétele után, a gyűlés eloszlott.

Komarom megye f. január hó 8. s 9ki közgyűléséről. Többek által irt tudósítást szives va a a Jelenkor f. é. 5. s 7dik számaiba fölvenni, lovagias jellege, ősmert méltányossága s elfogulatlanságánál fogva reménylünk, hogy érintett tudósi ástillető ezáfolatunknak is sziveskedik Őa lapjában helyet adni annyival inkább, mivel már egy ízben (1842 e. 55. sz.) e megye házispéntára hiányáról irt közvéleményben, ugy a, Többek mostani tudósításában is az olvasó közönség mys ifealtatott. — Megyénk keblét pártviszály dulja. Az egyetértés, a szép egység, melly eddig megyénk kies mezején átlebegett, az ingerült kedélyek bösz hullámain hajótörést szenvedvén, meghasonlott állapotba helyezé megyénket, e meghasonlás f. hó 8. s 9ki közgyűléskor tökéletesen kifejtett, mellyről a, Többek nem mondhatni, hogy elég lélekisméretesen adtak tudósítást; jelesül: Még m. é. oct. 9ki gyűléséről tevén a tudósító „Többek“ említett, m ntha akkor azon köztiszteletű t. bíránk, kinek

koszoruzott hazafi érdemiért, neve honunkban sokkal ismétebb s ne ezetesh, semhogy ki mondani szükségesnek tartanók, a tisztújítási indítványnak ellenmondott volna, meg kéllje gyeznünk, hogy épen az indítványzó H. L. ur kívánara szerint a tisztújításnak közelebb tavaszkor kelle megtartatni, melly e is lön fogadva, ninek e egendő bizony, ságaulsz lgal a nov. 27kei közgyűlés azon határozata, miszerint a n. m. ltanács áltari rendsze esite t három mezei rendőrbíró-választás, a tavaszkor tartandó tisztújítás a halasztatott, s ekkép úgy hisszük, hogy az igen tiszte t b. u-nak nemzeti hűsége s politikai következetessége, a történetekről táblán megfeledekezett, Többek tudósítása ellenében mentsegre nem szorul, s a honért küzdve szerzett tekintélyét, egy-két politikai ujoncz affealt controlleur szerepe, mint Széchenyi mondja, esökkenteni nem fogja. Gyanusittatik tovább megyénk első alispánja, hogy a gyűlést tíz óra után nyitá meg, gyanusittatik G. s P. pártja, hogy közüle valaki S. nevét zavar- okozás végett elkialtá s állittatik, mikép a minden izig tömött teremben tolongva uralkodó nép kevés perc mulva legsebb csendben viselte magát. Az első gyanusításnak kénytelenek vagyunk ellenmondani; mert a t. hozási táblánál is szelidségéről ismert e. alispán ur, mint mindenkor úgy most is toronyóra szerint tízedfélkor a gyűlést megnyitandó a nagy terembe jött, de elnöki székeheza néptömeg miatt nem juthatott. Miért volt azonban már 8 órakor a terem tömve? s miért a nemesség józanságának, kétségtámasztás előtti vitatása? fejtegetni s viszont gyanusítani nem szándékunk, hanem a másik gyanusításra megjegyezzük, hogy a esendzavarró kinyomozása sikerültével nem hírlapban egy valakit imiteni hanem a törvényhatóságnál mint véktest név szerint kelle vala bejelenteni s épen ezen elmulasztás igazolja állításuk valótlanságát, s ezen fegyveröknek köszönetet még S. részéről sem érdemlő, aljas voltát; különben a felzudult nép néhány perc alatti rendre térültére említjük, mikép a zöld asztalon a sáros lábak sürü nyomai, s felforgatott tintatartók folyadékai most is tanúságu szolgálhatnak.

A másnapi azaz 9ki eseményekre röviden csak azt jegyezzük meg, hogy e. alispán ur küldöttséget nevezett ki a tisztújítási rendszabályok elkészítésére, mire S. ur maga indítványozá, hogy a titkos szavazás fogadtassék el választási módul ezen tisztújításra, ezen indítványnak senki ellen nem mondott hanem a szónoki többség a választmány munkálatát kívánta bevérdni, hogy akkor, miután a választási mód bármelylek oldala okokkal lesz támogatva, lehet majd a dologhoz érdemileg szólni, hujába hozattak fel okok ezen véleményre, hujába mondatott, hogy már ezen megye országgy. követeinek utasításul adá a titkos szavazatnak törvény általi kieszközöltetését; a felzigatott nép, mint látszott, egy kendő- vagy kalpag-lebbentésre, ki nem hallgatva az ellenvéleményű szolt, borzasztón kialtozá a „titkost“, sőt az elnöki székekhez csak három lépésnyire M. L. cortesvezértől ezen biztatás lön hallható: „ki kell dobni.“ Kérdjük tehát: nem volt é tanácsos a kihallgatásra még e. alispán urat sem méltatott zabolatlan kialtozások anyagi ereje elől félre vonulni? ahöz nem kell commentár; különben itélje meg az olvasó közönség, hogy a gyűlés eloszlata után ezélszerű volt é a népet, mint mondatik, érzékeny bucsuszóval ingerelni. Ennyit először és utóljára; mert a történetek fölött tovább vitatkozni é szót esereáni egy általában nem szándékunk. Önzhe pedig, igen tisztelt sze. kesző ur, kérelmünk az, hogy jelen sorainkat sziveskedjék elidősülés előtt becses lapjába igtatni. Kálmán Ferencz tb.; Hajóssy István több megye tb.; Oláh Gábor eskütt; Czike Sándor tb.; Jókay Károly ügyvéd ss. kk.

Spanyolország.

(Alicantében s vidékén új zendülés. Elfogatások Carlota infansnó gyászünnepe.) Telegrafi sürgönyök szerint Alicante fölzendült, s a rögtön alakult junta Izabella k. né mellett nyilatkozott ugyan, de a ministeri és szobatanácsot (camarilla) a hatósági törvénnyel együtt módosítani kívánja. E példát számos kisebb város követé azon vidéken, de a lakosok többsége, egyesülve a rendes katonasággal ittott csakhamar ismét h. reallitá a esündet s közbátorságot. Cordova táborfő tetemes hadcsapattal Alicante visszafoglalására indult. E zendületi merénynek alkalmasint Madridban is voltak párthivei, mert a kormány rendeletéből már is számos elfogatás történt. Cortinát s Madozt elfogták, Garcia és Llanos pedig megszöktek. — Carlota infansnó hült tetemei nagy pompával szállittattak az escoriali királyi sírboltba; a kísérők száma sok ezerre ment.

Anglia.

(O'Connell védbeszéde.) Febr. 5dikén, tömérdek hallgatóság jelenlétiben, kik közt számos legfőbb rangu hölgyet is lehete látni, így védelmezé magát O'Connell: „Uraim! Türelmes figyelmökért könyörgök, igérvén, hogy lehetőségig röviden s egyszerű prózai előadásommal fogom fejtegetni: milly joggal vélek birni önök kedvező itéletére. Valamint becsmérés, ugy szinte hielzés nélkül követelem ezt, józan ész okaira, közönséges jogérzetre s jó jogom iránti legbensőbb meggyözödségre támaszkodva. Mind azon védbeszédek után, miket már hallottak, s a lángész és tudományosság olly fényes kifejtései után, melly Önöket megörvendezteté, s alkalmasint föl is világosítá, alig kellene figyelmököt

több számomra igénylenem, de én nem mint saját védekezem állok itt. Sokkal nagyobb fontosságú védekezéért kell szólanom. Védekezem az irlandi nép, védekezem Irland, s én mint nemzetem jogainak és alkotmányos szabadságainak őtalmazója állok itt. Egyetlen forró kívánatom, hogy a nép szent ügyét semmi ne mocskolja be, semmi ne hátráltassa, mire nekem munkás befolyásom volt. Őntudatom megnyugtat, hogy szándékom böcsületes volt, hogy indokaim tiszták, s hogy nagyszerű céloim megböcsülhetlen hasznú, s e cél: az unio fölbontása. Megvallom, én nem türhetem el az uniót, mert az legdurvább törvénytelen, legdurvább sérelmen alapszik: türelmetlenség Irland jólléte iránt. Ez volt sarkalatos indoka azon gonosztevőknek, kik e gyalázatot fejünkre halmozták, s állításomat oly férfira hivatkozással erősíthetem, ki számos évig legfőbb disze volt e bírói padnak, most azonban tisztos sirjában nyugszik, hogy, mint már mondtam, azon bánásmód sarkalatos indoka türelmetlenség volt Irland jólléte iránt. E bizonyítást mások is erősítik. Nem azért vagyok itt, hogy tettemet tagadjam, vagy szépitgessem. Kész vagyok állításomat, miket hallaték, e törvényszék előtt ismételni; megjegyezvén azonban, hogy a hírlapi tudósítók vastag tévedésit nem fogom magamra valólni, mert ha már a mondott beszédek egyszerű utánírásánál, legjobb akarat mellett is nehezen kerülhetni el egyes félreértéseket, minél inkább lesznek gyanusakká oly tudósítások, melyek pártlapok számára készülnek és szellemök szerint cifráztatnak föl. Megvallom, ügyek és személyekre nézve kifejezősimben nem valék mindig nagyon kiszalaszték, örömet váltanék vissza; de lényeges tartalmát mind annak, mit valaha mondtam, nemcsak vissza nem vonom, hanem kész is vagyok érette felelni, valamint tettemet sem tagadom, sőt azért vagyok itt, hogy azokat igazoljam. Mert mind azt, mit mondtam s tevék, rám nézve szent kötelesség teljesítéséül tettem s mondtam, arra törekedvén, hogy az irlandi parlament ismét helyreállítsák. Ha egyéb gáncsol nem bírnék is egyesítetté ellen az angol parlamenttel, legalább azon időből származtatnák egyet, melyben az történt, mert az forradalmi időszak volt. Európa népei katonai hatalom által voltak lenyűgözve, Franciaország hitetlen bölcsészetének sugallatai alatt. Azon időszakban Európa majd valamennyi birodalma elszakadt törvényes uralkodójától; nemzetek letiprattak, fejdelmek száműzetettek, királyságok és tartományok történeti helyzetükből kimozdítottak — szóval, forradalmi időszak uralkodott; ámde a helyreállítás és visszatörlés napja min-

denkinek fölviradt — csak Irlandnak nem! A mi azóta történt, az szerencsés helyreállítás az ügyek természetes, vagy legalább politikai rendét minden birodalomban, csak Irlandban nem! Egyedül Irland maradt meg azon forradalmi időszak kártékony befolyása alatt, s ti, eskütszéki férfiak, azért gyűltetek itt össze, hogy Irlandtól ezentul is megtagadtassék az igazság, melyben más birodalmak részesültek. Ez nem azon pillanat, melyben azt lehetne vitatni: mi módon jutottatok ezen helyre, valamint szinte orvosoltatását sem lehet most e módna sürgetni. Nem állítom, hogy a koronaüggyéd ez ügyben löböt tett, mint törvények értelme szerint lenne szabad, a nélkül hogy a törvényszék gátló ellenörködést gyakorolhatott volna. Ha jogtalanság történt, ugy máshol létezik ellene a gyógyszer, hol bizonyosan használni is fog; itt azonban csak az kötelességem, hogy ügyemet őtalmazzam előttetek, udvariátlan s hízegő czélzás nélkül azon törvényszék összeállítására, mely fölöttem itéletet hozand. Tökéletesen bizonyos, hogy őkretetek és köztem meglehetősen vélemény-különbség uralkodik, mindenk fölött pedig a legfőbb fontosságú ügyre nézve, s ez: a repeal, az unio fölbontása. Ha e tekintetben nem különböznek véleményünk, ugy nem ülnétek most az eskütti páholyban. Más szinte nagyfontosságú tárgyban is különbözik véleményetek enyimtől, s ez: a vallás. Ha ugyanazon vallást követnétek velem, egy sem ülne közületek az eskütti páholyban, s e különbség nyomadékoságát talán még azon tény is nagyobbítja, miszerint én nem csupán egyszerűen vagyok katolikus, hanem egyszerűen oly katolikus, ki — dicsekvés nélkül mondhatom, mert a történetek is mondani fogják — ki nagy sikerrel dolgozott azon, hogy a protestans tulnyomósság, melynek talán védelmezőji vagytok — legalább ellenségei bizonyosan nem vagytok e tulnyomósságnak — leggyözetvén, egyszerűen vallási jogegyenlőség létesíttessék, mely ellen oly sokan küzdöttek hitsorsosított közül Irlandban. Ez helyzetemre nézve ártalmas ugyan, de azért koránsem riaszt vissza kötelességem teljesítésétől. Én nem tördöm azzal, hogy mi lesz e pörnek rám nézve kimenetele, hogy büntetést fog e rám kimondani és minőt; mert én mindazzal dicseksem, mit cselekvésem végrehajtottam. Jól tudom, eskütti uraim, hogy hatalmatokban vagyok, de ti böcsületes és értelmes esküttek vagytok, s böcsületek és jogérzetetek az, mire én jelenleg hivatkozom. Folyt.

Franciaország.

(A' madridi kormány fegyveres közbenjárulást készül kérni. Algiri hírek.) Febr. 1-sején gyors futár

érkezett Krisztina özvegy királynéhoz Madridból, ki egyszermind sürgönyököt hozott a' parizsi spanyol követséghez, melyek szerint: 1) 10 millió franknyi kölcsönt kíván a' madridi kormány Krisztina özvegy királynétől, a' pillanat legsürgetőbb szükségeinek fűdőzésére: 2) kéri a' francia kormányt, hogy az új 3 pctes spanyol adósságot hivatalosan forgathassa a' parizsi tőzséresarnokban, és 3) hogy Franciaország fegyveres erővel támogassa a' spanyol trónt, ha azt csakugyan komoly veszély fenyegetné. A' határozatot e' kérelmekre még nem tudhatni. — Algirban Aumale hg nagy népszerűséget szerz, az arabok ünnepeit ugyanis pazarfényvel őrli meg, s ez által alkalmasint jobban sikerülend neki a' francia felsőséget megszilárdítania, mint véres harcokkal, melyek minden esetre nagy elkeseredést szülnék.

Poszorország.

(A' lengyel kiköltözöttek számüzetnek.) A' lengyel kiköltözöttek, azaz azon személyek, kik születésüknél fogvást az oroszlellyel tartományokhoz tartoznak s lázadás következtében részint kiltattak hazajobkból, részint az orosz kormány visszahívásának nem engedelmessége miatt, Angolországban v. Belgiumban maradtak, onnan pedig a' rendőség engedelmével Posen tartományba szivárogtak át s nagyobb részt földbirtokot is szerzének, mind ezen szerencsétlenek Posenből kiharancsoltatnak még pedig olyformán, hogy a' főváros érintése nélkül e' tartományt még e' hónap folytában hagyják el az Elben túl addig maradhatván, míg magányügyeiket rendbe hozzák, aztán a' porosz státusból végkép kitakarodni tartozván. E' szerencsétlenek száma Posenben igen nagy s leginkább a' felsőbb osztályokhoz tartoznak; vannak azonban különtök iparüzök is, kikre nézve a' számüzetés legsúlyosabb, mivel más országokban keresetmódhoz nehéz leend jutniok. Mi legyen e' szigorú rendelet oka? kétséges; de bizonyosan vagy az orosz kormány, mely e' kiköltözötteket messze kívánja határáról tartatni, sürgetésére, vagy pedig a' végett történt az, nehogy ezen kiköltözöttek azon számos orosz szökevényvel, kik naponként sürűben özönlének a' porosz birodalomba, alattomban veszélyes vállalatokat szöjének. — Lengyelországban a' csempészek ellen újra egyetlen szigor fordított s miattok sok vámszedő hivatalától megfosztott. Kétséget nem szenved, miszerint a' krakkó-varsói vasút építtetése, mihelyt az időjárás engedendi, azonnal meg fog kezdetni.

ÉRTESÍTŐ.

A' cs. kir. szabaditékú első **Duna-gőzhajózási társaság** igazgatósága ezennel jelenti, hogy az 1841. első félévi osztalék

(egész részvényről 12 fr. 30 kr.)
(fél részvényről 6 fr. 15 kr.)
(valamint az 500 fity kötelez-) peng.
(vények utáni kamatok)
12 fr. 30 kr.)

1841. mártiusról szóló szelvények (Coupons) mellett, f. évi mártius 1-jétől kezdve, a' társaság pénztárából, Bécsben, Bauernmarkt 582 sz. a. vagy a' pesti irodában, feldunasoron 7. sz. a. kifizetnek. 1-3

Csödület Jelentés.

A' nm. kir. udv. Kincstárnak 1843d. évben oct. 14-kén 31000. sz. a. kelt kegyes intézvénye következtében, megürlt Arad-kerületi kir. igazgató mérnöki hivatal betöltése végett, mellyel hatszáz forint évi fizetésen és szabad lakáson kívül, évenként negyvenkét forint rajz- és írószere-díj, nemkülönbén tízenkét ol kemény tűzifa, és hivatalos utazások alkalmikor fuvarozási költség, s a' 10d. osztályi napidij vagy on összekapcsolva, a' csödület hatánapja f. 1844dik év mart. 23kaig ezennel tüzetik ki.

Azon egyedeknek tehát, kik a' felebb érintett hivatal elnyeréseért folyamodni szándékoznak, kötelességül tételik: a' böleselkedési és tudakossági pályá rendez végezetét ugy a' vizmői — nem különben polgári — utak és hidak építési elméleti és gyakorlati jártasságukat, valamint eddig viselt szolgálattokat, és különösen a' magyar, s az országban diavatozó hivatalos nyelveknek tökéletes ismeretét hitelesen bebizonyítani, s ezen célra szükséges bizonyítványokkal ellátott kérelmeket közvetlen az országos kir. építési főigazgatóságnak, a' fen-

kijelölt hatánapig annál inkább benyújtani, mivel későbbben érkező, v. a' szükséges bizonyítványok nélkül benyújtott folyamódások tekintetbe nem vehetnének. Az országos kir. építési főigazgatóság által. Budán, február 9dikén 1844. 1-3

Eladó

szederfák s csemeték,

Sopronyegyeében Nagy-Czenken m. gr. Széchenyi István ur jószágán, az itt következő igen jutányos áron:

	ft.	kr.
Morus alba nem oltott:		20
1 éves	1	—
2 " "	3	—
3 " "	6	—
4 " "	—	—
Morus alba oltott lombardiai:	5	—
1 éves	10	—
2 " "	15	—
3 " "	24	—
4 " "	30	—
5 " "	40	—
6 " "	—	—
Morus alba oltott calabriai uj igen beceses faj:	6	—
1 éves	12	—
2 " "	18	—
3 " "	—	—
Morus Moretti vagy chinai:	40	—
1 éves	3	—
2 " "	8	—
3 " "	16	—
4 " "	30	—
5 " "	—	—
Morus multicaulis vagy filippina: dugványvesszők 1/2 láb hosszú	30	—
Dugványvesszők 1 láb hosszú	1	—
1 éves gyökeres	3	—
2 " "	10	—
több " "	—	—

Morus alba-mag fontja 6 p. fr.

Ezen árok Nagy-Czenken helyben értetnek és az átvétellel letendőek. — Az 1 éves csemeték áránál nincs eleget; a' több éveseknél 1 ezer darabnál és azon fölül 6 percent; 10 ezernél és a' fölül 10%; 50 ezernél és azon túl 15%; 100 ezernél vagy többenél 20%, engedtetik el. A' venni kívánók kéretnek, hogy tudósításukat még e' télen beküldeni méltóztatnának; a' jövő mártius elejétől pedig a' fűcskák elvitethetnek. Közérlől számlával jól ellátott szekerek jöhetnek; távolabbra vitetvén a' fűk, gyökereik fijs melával, a' törzsökök számlával körülvétvén, gyékénybe csináltatnak el; messze utra pedig legbiztosabb, ha deszkaladákba pakoltatnak. Minden egy ollyas gyékényvel készült köteggért, melly 20—100 fontot nyom, fizettetik 30 kr. e. p.; a' láda pedig 2—6 ft. e. p. nagyságához képest. A' távol levő rendelzők kéretnek, hogy szomszédságukban levő valamely kereskedő által iratnának Sopronyba Hofer Péter, vagy Flandorfer Ignác, vagy Lenk Samu nyakkereskedő uraknak, a' fizetés és elküldés végett. — Megrendelő levelek intéztesse-nek bérmentve az alulirt hivatalhoz. Nagy-Czenk, jan. 30kán 1844. A' tisztartói hivatal Nagy-Czenken, Soprony felé. 3-3

Csöd.

városi számvevő hivatala.
Kismarton szabad királyi városban legfelsőbb engedelmennel fogva egy számvevő 200 p. forintnyi évi fizetéssel, és 40 p. forintnyi szállás-pénzzel, ugy szinte 6 öl tölgy vagy buk hasáb, és 200 darab rözse-tüzelfával esztendőnkint ellátva, ki-nevezendő. —
Ezen hivalt elnyerni akarók fel-szölitatnak ez iránti folyamódásukat a'

megkivántató bizonyítványokkal együtt folyó évi böjtmás hó 14ik napjaig e' városi tauácshoz benyújtani. Mindenk előtt olly egyedek hivatalosak, kik már eddig valamely városi számvevői hivatalban magoknak az elnyerendő hivatalra szükséges ismérteket s képességet szerzve, vagy a' honi törvényeket megtanulva, ez iránti hiteles bizonyítványokkal bírnak; minden esetre a' folyamódóknak magyar, diák és német nyelvben tökéletes jártassággal kell bírniok Kelt Kismarton szabad kir. városban 1844ik évi január hó 11ik napján tartott tanácsülésből. Lichtenstern Ant. főjegyző. 2-3

Csöd kamarai ispánságra.
Mármarosban Sugatagon a' kam. ispánság, melly évenkénti 150 fr. díjjal, 18 pozs. máró buza, 21 pozs. máró zab 1 öl széna, 150 font só, 10 öl tűzifa, szabad szállás s 100 fr. biztosítékkal van összekapcsolva, megürlt. Folyamodók, kiknek olah nyelvben is jártasoknak kell lenniök folyamódásaikkal a' mármarosai kam. igazg. sághoz kell fordulniok. 1-3

Tettes Pestmegyei szolgálk számára 3 évre kivántató 1286 1/2 rőf buzavirág színű, és 800 rőf fehér posztómeny-nység szállítására nézve itt a' megyeház kisebb teremében tartandó árlejtésre, folyó évi mártius 17. napjának reggeli 12 órája; s a' megyeház szükségére egy évre kivántató mintegy 32 mázsa jőféle repezoalj hasonló árlejtésére azon nap délelőtti 11 órája tüzetik ki olly hozzáadással: miszerint a' vállalkozók, a' szállítási föltételeket s a' szállítandó ezen tárgyak mintáit, e' ns megye udvari kapitányi hivatalánál addig is megtekinthetik. Kelt Pesten jan. 14. 1844. Dubraviczky első alispán. 3-3

PESZ
vásárnap fel

Megjelenik a T. letén, egyebütt

FOGLALAT: Magtések; Gazdas közlemény: a tési qualific felügyelés- vitatkozások, 102d. orsz. rdmaztatása bírótetnének, ezen mellesleg, tov megállapítand 16kán a' 103d felelősség, szrdi ülésben a' pttatván febr. osztása eskék hagyott meg hegy tövénl hosszú üreg; s rongálva 40 hsek; Esztergo A merika (Hay) éjszakamerika Spanyolors Murcia is fellrizstul febr. Angli a (O'Connell) s vádlot kimondás april Értcsítő.

Mag. Öcs. s a' tosává székhely gyészl mélt. kegy A' nm. m. jószágkormány Károly ottani kiujan rendszerite állomásra, edd Kovachich Gyula alkalmaz; a' bá kai kamrai kasz — Mályi Fer. p. hálálozott.

Mezőgazda

Nem szá hazafi céljáról, annak minő fok hazai ügyeinket ján tudomásukra munkálatáról, me mutattó, s a' az megküldött. Az gyarország t. vében" mellyben e vényit, s előter hogy a' nemzet di m. g. e. necsak egy nyen s pártfogá tete növekedvén uttal előterjeszt alapeszméjét ille só, s ily mivelt gazdasági tekint tatát, észre nem alsó fokról m földről nagyobb sági egylet nem következmény f hogy azon kifejl lett felvilágosod lata harczol, a' ges, ennél fogva elv hazánkra is olly oszkerü is mellyek sok ily meg kell vállanu gi természetünk kelynek azon fok hat; megérdemli leletü kérdés. V daság volt eddig